

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทาง การสร้างมาตรการป้องกันลักลอบเล่นการพนัน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ใช้เทคนิคกระบวนการ AIC กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ศึกษา คือ ประชากรในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม นำเสนอ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย การศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนัน ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

ผลการวิจัยการศึกษาพฤติกรรมการเล่นการพนันของผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้แบบสอบถาม 245 ฉบับ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ต้องขังชาย เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 83.70 เป็นหญิง ร้อยละ 16.30 ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 26 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 64.9 รองลงมาเป็นผู้ต้องขังวัยหนุ่ม อายุระหว่าง 18-25 ปี ร้อยละ 33.06 และน้อยสุด คือ ผู้ต้องขังอายุไม่เกิน 18 ปี ร้อยละ 2.04 ประเภทความผิด ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ร้อยละ 32.2 รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ 31.8 และน้อยสุดเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ 3.2 ชั้นของผู้ต้องขังส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขัง ชั้นดี ร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ ชั้นกลาง ร้อยละ 21.49 และน้อยสุดเป็นผู้ต้องขังชั้นเลว ร้อยละ 8.16 มีระดับการศึกษาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา สำเร็จชั้น ป.6 ร้อยละ 32.70 และน้อยสุดจบปริญญาตรี และต่ำกว่า ป.6 ร้อยละ 15.90 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพครอบครัว พบว่า มารดาของผู้ตอบแบบสอบถามถึงแก่กรรมแล้วมากที่สุด ร้อยละ 49.80 รองลงมา คือ แยกกันอยู่กับบิดา เพราะการหย่าร้าง ร้อยละ 23.30 และน้อยที่สุด บิดามารดาอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 4.90 การศึกษาของบิดามารดาผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่บิดาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.80 รองลงมา สำเร็จชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 31.00 และน้อยที่สุดไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 1.20 การศึกษาของมารดา พบว่า ส่วนใหญ่มารดาสำเร็จชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 51.10 รองลงมาสำเร็จชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 31.00 และน้อยที่สุด คือ ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 17.10

ความพึงพอใจต่อที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อม ความมีคุณค่าของชีวิต ความสำเร็จในชีวิต และความอบอุ่น จากผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.04$) โดยมากที่สุด คือ มีความพึงพอใจจากความอบอุ่นที่ได้รับจากผู้ต้องขัง ผู้ช่วยเหลือมาก เป็นส่วนใหญ่ ($\bar{X} = 4.23$, S.D = .64) รองลงมาคือ จากญาติที่ใกล้ชิด ($\bar{X} = 4.22$, S.D = .77) และต่ำสุด คือ ความพึงพอใจต่อที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.75$, S.D = .81)

พฤติกรรมการเล่นการพนันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคยเล่นการพนันในเรือนจำ เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.67 เวลาที่ผู้ต้องขังใช้เล่นการพนันส่วนใหญ่ ใช้เวลา 3.5 - 4 ชั่วโมง ร้อยละ 72.70 รองลงมาใช้เวลา ระหว่าง 2.5 - 3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 15.10 และน้อยที่สุด คือ ใช้เวลา ระหว่าง 1 - 2 ชั่วโมง ร้อยละ 4.10 จำนวนผู้ต้องขังที่เล่นการพนันแต่ละครั้งมี ผู้เล่น จำนวน 7 - 9 คน มากที่สุดต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.20 รองลงมาผู้เล่น 10 คนขึ้นไป ร้อยละ 24.10 และน้อยที่สุด ผู้เล่น 2 - 3 คน ร้อยละ 1.20 จำนวนทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเล่น แต่ละครั้ง ใช้ทุนอยู่ประมาณ 310 - 400 บาท เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.60 รองลงมาใช้ทุน อยู่ระหว่าง 210 - 300 บาท ร้อยละ 37.10 และใช้ทุนน้อยกว่า 200 บาท น้อยที่สุด ร้อยละ 4.10

ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่เข้าไปเกี่ยวข้องโดยการเคยเห็น เคยได้ยินชื่อหรือไม่ได้ยินชื่อ หรือเคยเล่น พบว่า การพนันไพ่ ส่วนใหญ่เคยเห็นของจริง ร้อยละ 80.40 รองลงมา คือเคย เล่นมากกว่า 12 เดือนที่แล้ว และน้อยสุด เป็นการที่เคยได้ยินแต่ชื่อ ร้อยละ 9.79 การพนัน หายใต้ดิน ส่วนใหญ่เป็นการเคยเห็นของจริงมากที่สุด คือ 29.79 รองลงมา คือ เคยเล่นมากกว่า เวลา 12 เดือนมาแล้ว ร้อยละ 26.53 และน้อยที่สุดคือ เคยเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 7.34 การพนันบอล ส่วนใหญ่ตอบว่าเคยเห็นของจริง ร้อยละ 36.32 รองลงมาเป็นการเคยเล่นเมื่อ 12 เดือนที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 33.06 และน้อยที่สุดเป็นการเคยเล่นเมื่อ 30 วันที่แล้ว ร้อยละ 3.26 การพนันตะกร้อ ส่วนใหญ่ตอบว่าเคยเห็นของจริง ร้อยละ 63.76 รองลงมาคือ เคยเล่น เมื่อเวลาเห็นมามากกว่า 12 เดือนที่แล้ว ร้อยละ 19.59 และน้อยที่สุด คือ เคยเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 3.67 การพนันโดมิโน ส่วนใหญ่เป็นการเคยเห็นของจริง ร้อยละ 54.28 รองลงมาเป็นการเคยได้ยินแต่ชื่อ ร้อยละ 32.65 และน้อยที่สุด เป็นการไม่เคยได้ยินชื่อ ร้อยละ 3.26 การพนันมวย ส่วนใหญ่เป็นการเคยเล่นเมื่อเวลามากกว่า 12 เดือนที่แล้ว และเคยเล่นเมื่อ 6 เดือน และ 30 วัน แล้ว ร้อยละ 20.00 อย่างละเท่า ๆ กัน รองลงมา เป็นการเคยเห็นของจริง ร้อยละ 13.46 และน้อยที่สุด คือ เคยเล่นเมื่อ 7 วันที่แล้ว ร้อยละ 9.70 การพนันเปตอง ส่วนใหญ่เป็นการเคยเล่นเมื่อเวลามากกว่า 12 เดือนที่แล้ว ร้อยละ 36.32 รองลงมา คือ

เคยเล่น เมื่อ 7 วันที่แล้ว ร้อยละ 18.36 และน้อยที่สุด คือ เคยเห็นของจริง ร้อยละ 8.16 การพนันกัดปลา ส่วนใหญ่เคยเล่น เมื่อเวลาผ่านมามากกว่า 12 เดือนที่แล้ว ร้อยละ 44.08 รองลงมาเป็นการเคยได้ยินแต่ชื่อ ร้อยละ 98.40 และ น้อยที่สุด คือ เป็นการเคยเห็นของจริง ร้อยละ 20.00 การพนันสล็อตได้ ส่วนใหญ่เคยเล่นเมื่อเวลาผ่านมา 12 เดือนที่แล้ว ร้อยละ 42.85 รองลงมาเป็นการไม่เคยได้ยินชื่อ ร้อยละ 75 และน้อยที่สุด คือ การเคยได้ยินแต่ชื่อ ร้อยละ 3.26

สาเหตุของการเล่นการพนันในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีการพนันอยู่ 5 ชนิด ที่มีการเล่นอยู่ คือ หวยใต้ดิน โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุจากความต้องการเงิน ร้อยละ 53.46 รองลงมา คือ มีสาเหตุจากปัญหาชีวิต ร้อยละ 40.00 และน้อยที่สุด มีสาเหตุจากการประชดชีวิต การพนันบอล มีสาเหตุโดยมากเกิดจากการต้องการเงิน ร้อยละ 35.91 รองลงมา มีสาเหตุเพื่อให้เกิดความสนิทสนม ร้อยละ 32.65 และน้อยที่สุด มีสาเหตุเกิดจากปัญหาชีวิต ร้อยละ 11.42 การพนันตะกร้อ ส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการต้องการเงิน ร้อยละ 40.00 รองลงมา มีสาเหตุจากการต้องการความสนุกสนาน ร้อยละ 32.65 และน้อยที่สุด มีสาเหตุเกิดจากการถือว่าเป็นงานอดิเรก ร้อยละ 6.53 การพนันมวย มีสาเหตุส่วนใหญ่ เกิดจากการมีปัญหาคู่ในชีวิตร้อยละ 54.25 รองลงมา คือ ต้องการเงิน ร้อยละ 16.32 และน้อยที่สุด เกิดจากเพื่อนชวน ร้อยละ 3.26 การพนันเปตอง มีสาเหตุส่วนใหญ่ เกิดจากการมีปัญหาคู่ในชีวิตร้อยละ 50.20 รองลงมา มีสาเหตุเกิดจากการประชดชีวิต ร้อยละ 25.26 และน้อยที่สุดเกิดจากเพื่อนชักชวน ร้อยละ 3.26

การพนันที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยเห็นเพื่อนที่เป็นนักโทษเล่นภายในเรือนจำ พบว่า มีพฤติกรรมการเล่นที่พบเห็นอยู่ 5 ชนิด ที่เห็นว่ามีการเล่นอยู่ คือ

การพนันหวยใต้ดิน ส่วนใหญ่พบเห็นเพื่อนนักโทษเล่นเป็นครั้งคราว ร้อยละ 53.87 รองลงมาคือ เคยเห็นเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 39.79 และน้อยที่สุด คือ ไม่ทราบว่าจะเล่นการพนัน ร้อยละ 16.32

การพนันบอล ส่วนใหญ่เคยพบเห็นเล่นเป็นครั้งคราว ร้อยละ 66.93 รองลงมาเคยเห็นเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 16.73 และน้อยที่สุด คือ ไม่ทราบว่าจะเล่นการพนัน ร้อยละ

การพนันตะกร้อ ส่วนใหญ่เคยเห็นมีการเล่นเป็นครั้งคราว ร้อยละ 36.73 รองลงมาคือ เคยเห็นเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 36.32 และน้อยที่สุดไม่เคยเห็นเล่น ร้อยละ 10.61

การพนันมวย ส่วนใหญ่เคยเห็นเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 49.79 รองลงมา เคยเห็นเล่นเป็นครั้งคราว ร้อยละ 30.20 และน้อยที่สุด คือ ไม่เคยเห็นเล่น ร้อยละ 3.26

การพนันเปตอง ส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นเล่น ร้อยละ 36.32 รองลงมา คือ ไม่ทราบ
ว่าเล่นการพนันด้วย ร้อยละ 34.28 และน้อยสุด เคยเห็นเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 2.79

สถานที่ใช้เล่นการพนันตามที่เคยพบเห็นการเล่นการพนันในเรือนจำ พบสถานที่เล่น
5 ชนิดการพนัน คือ

การพนันหวยใต้ดิน พบมากคือ แคนโรงงาน ร้อยละ 46.93 รองลงมาคือ บริเวณ
สนามกีฬา ร้อยละ 46.53 และน้อยที่สุด คือ โรงเลี้ยงอาหาร

การพนันบอล มีการเล่นมากที่สุดคือ บริเวณสนามกีฬา ร้อยละ 68.85 รองลงมา
คือ บริเวณโรงเลี้ยง ร้อยละ 7.34 และน้อยที่สุดคือ บริเวณแคนโรงงาน ร้อยละ 7.34

การพนันตะกร้อ การเล่นมากที่สุดคือ บริเวณสนามกีฬา ร้อยละ 46.53 รองลงมา
ที่พบคือ บริเวณโรงเลี้ยงอาหาร ร้อยละ 43.26 และพบว่ามีการเล่นน้อยที่สุดคือ บริเวณแดน
เรือนนอน ร้อยละ 3.67

การพนันมวย มีการเล่นโดยใช้โรงเลี้ยงอาหารเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.26 รอง
ลงมาคือ แคนเรือนนอน และแคนโรงงาน ทั้ง 2 แห่งเท่านั้น คือ ร้อยละ 16.78 น้อยที่สุด
บริเวณสนามกีฬา ร้อยละ 3.26

การพนันเปตอง พบมากที่สุดคือ บริเวณแคนโรงงาน โดยมีผู้พบเห็น ร้อยละ
36.73 รองลงมาคือ บริเวณสนามกีฬา ร้อยละ 36.32 และน้อยสุด คือ แคนเรือนนอน ร้อย
ละ 6.53

การพนันที่ผู้ต้องขังชอบมากที่สุดในการเล่นในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยแบบระดับความ
ชอบ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ 1. ระดับมากที่สุด 2. ระดับมาก 3.ระดับปานกลาง 4. ระดับน้อย
5. ระดับน้อยที่สุดหรือไม่ชอบ ต่อการพนันที่มีอยู่ คือ

การพนันหวยใต้ดิน โดยมากมีความชอบอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 40.00 รอง
ลงมา มีความชอบผู้มีระดับมาก ร้อยละ 26.93 และน้อยที่สุด มีระดับความชอบอยู่ที่ชอบ
น้อยที่สุดหรือไม่ชอบ ร้อยละ 16.32

การพนันบอล โดยมากมีระดับความชอบอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 40.40 รองลงมา
มีความชอบผู้มีระดับมากที่สุด ร้อยละ 36.73 และน้อยที่สุด มีความชอบอยู่ระดับปานกลาง
และน้อย อย่างละเท่ากัน ร้อยละ 3.26

การพนันตะกร้อ โดยมากมีระดับความชอบอยู่ที่ระดับมาก ร้อยละ 40.00 รอง
ลงมา มีระดับความชอบอยู่ที่ระดับมากที่สุด ร้อยละ 23.26 และน้อยที่สุด คือ ระดับความ
ชอบที่ระดับน้อย ร้อยละ 6.93

การพนันมวย โดยมากมีระดับความชอบอยู่ที่ระดับ มากที่สุด และมากเท่ากันคือ

ร้อยละ 23.37 และน้อยที่สุด คือ การอบรมจิตตภาวนา ร้อยละ 22.09

รูปแบบและมาตรการป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน

จากการประชุมเสวนา โดยใช้เทคนิค AIC เพื่อหารูปแบบ และมาตรการป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่า กลุ่มแกนนำเริ่มการ แสดงออก จากน้อยไปหามาก และเกิดการเรียนรู้ของกลุ่มบุคคลในชุมชนนักโทษ พบวิธีการ ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ทราบที่มาของปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาด้วย ตนเอง โดยใช้การระดมความคิดเห็นได้ทางออก จากมติดังกล่าวอย่างเป็นรูปแบบการแก้ไข ปัญหา และโครงการป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน

จากมติที่ประชุมมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยจัดหาผู้รับผิดชอบกิจกรรม โดย ระดมทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น บุคลากร ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ มาร่วมกันในการดำเนินกลยุทธ์ ตามมติที่ประชุม

โดยแยกเป็นกิจกรรมและผู้รับผิดชอบดังนี้

1. กิจกรรมกวดขันตรวจตรา เพื่อสืบค้นการเล่นการพนัน โดยการวางสายสืบ และมีรางวัลนำจับ จากของกลางที่ยึดได้ จัดดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ และผู้ช่วยเหลือเจ้า พนักงาน
2. จัดกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมแก่นักโทษในวันหยุด ดำเนินการ โดยฝ่าย ควบคุมจัดกิจกรรมอบรมกรรมฐาน จิตตภาวนา ลดละเลิกอบายมุข ดำเนินการโดยฝ่าย การศึกษา
3. ดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่ผู้เล่นการพนัน โดยปราศจากการอคติ 4 ไม่เลือก ปฏิบัติ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ทั่วไปที่พบเห็น และฝ่ายควบคุม
4. ควบคุม สื่อ อุปกรณ์ ปัจจัย ตัดโอกาส ดำเนินการโดยฝ่ายควบคุมฯ เช่น การ จุ้ใจมตรวจค้น
5. การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ถึงโทษภัยของการพนัน แก่ผู้ต้องขัง เจ้าหน้าที่ และญาติของผู้ต้องขัง ต้องดำเนินการกันทุก ๆ ฝ่าย
6. จากข้อสรุปกิจกรรมข้างต้นนี้ ต้องดำเนินการจัดทำโครงการ และเป็นแผนงาน ประจำปี เพื่อให้ทุกฝ่ายและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติตามรูปแบบดังกล่าวตามความเหมาะสม และครอบคลุมทุกประเด็น โดยได้จัดทำกิจกรรมทำเป็น 3 โครงการดังนี้
  - 6.1 โครงการจัดกิจกรรมนันทนาการแก่ผู้ชอบเล่นการพนันในวันหยุด และฝึก อบรมจิตตภาวนากรรมฐาน ลดละเลิกอบายมุข ละลายพฤติกรรม

6.2 โครงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ถึงโทษภัยของการพนันแก่ผู้ต้องขัง และญาติ

6.2 โครงการกวดขัน ตรวจตรา คุ่มเข้ม

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่านำมาอภิปรายผล คือ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีพฤติกรรมการเล่นการพนันในเรือนจำเป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 83.67 การพนันส่วนใหญ่ที่พบ เป็นการพนันที่อาศัยการแอบแฝงกับการเล่นกีฬา ที่มีอยู่ในเรือนจำที่มีไว้เพื่อใช้สำหรับนันทนาการ เช่น เปตอง ตะกร้อ ฟุตบอล และจากรายการสื่อโทรทัศน์ เช่น รายการกีฬา มวย ฟุตบอล และผลการออกผลลากกินแบ่งรัฐบาล เพื่อใช้เป็นผลรางวัลหวยใต้ดิน การพนันจำพวกไพ่ โดมิโน สอดไส้ กัดปลา ที่มีอุปกรณ์การเล่นเฉพาะไม่ปรากฏว่ามีการเล่นในเรือนจำ มีเพียงพบว่า เคยเล่นนานมาแล้วมากกว่า 12 เดือน ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ไม่มีโอกาสเล่น เพราะเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราหาอุปกรณ์การเล่นการพนันดังกล่าวอยู่ จึงทำให้ไม่มีโอกาสเล่นการพนันชนิดนั้น ๆ

จากการวิจัยพบว่า เวลาที่ใช้เล่นการพนัน ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3.5-4 ชั่วโมง ซึ่งในวันราชการปกติผู้ต้องขังไม่มีเวลาว่างขนาดนั้น จะต้องเป็นการเล่นเฉพาะวันหยุดจึงมีเวลาว่าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์

ด้านทุนทรัพย์ที่ใช้เล่นการพนันในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่คือ 310-400 บาท หากเสียการพนัน ก็ยิ่งจะเป็นภาระแก่ญาติที่คอยส่งเสียฝากเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้แก่ผู้ต้องขังใช้เป็นอย่างมาก

ด้านสาเหตุของการเล่นการพนัน ผู้วิจัยพบว่า สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากความโลภ คือ ต้องการเงิน รองลงมาคือ ปัญหาชีวิต และท้ายสุดคือ ความต้องการสนุกสนาน เพลินเพลิน เพื่อให้ลืมเรื่องราวทุกข์ใจต่าง ๆ เพราะการติดคุกถูกจำกัดอิสระภาพ ที่เป็นความทุกข์ทรมานใจ เป็นปัญหาชีวิต ซึ่งจำเป็นจะต้องบำบัดจิต สาเหตุของการเล่นการพนันที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และเพื่อนชนมีผลน้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ปัญหาชีวิต โดยการเล่นการพนันนั้นเป็นการไม่ถูกต้อง จำเป็นต้องแก้ไขให้ถูกวิธี

ด้านสถานที่ที่ใช้เล่นการพนัน จากสถิติพบว่า กีฬาประเภทเปตอง ฟุตบอล และตะกร้อ นั้น พบมากตามบริเวณสนามกีฬาใกล้ที่เล่นนั่นเอง ส่วนสถานที่อื่นพบประปราย อาจเป็น

เพราะไปตกลงกันในที่ลับตาคน การพนันมวย บอลโลก หวย พบที่โรงเลี้ยง เพราะมีโทรทัศน์ให้ดูอยู่ที่นั่น

ด้านผลกระทบจากการเล่นการพนันต่อบุคลิกภาพ ผู้วิจัยพบว่า เกิดความทุกข์มากกว่าความสุข เนื่องจากสูญเสียทรัพย์สินจากการเสียพนัน มีผลทำให้เกิดความก้าวร้าว มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และก่อให้เกิดการทุจริต เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ตามลำดับซึ่งการพนันนี้ทำให้คนซึ่งเกี่ยวข้องทำงานหาเลี้ยงชีพ คอยแต่จะรับเงินจากการพนันและใช้เวลาในการเล่นการพนันมาก

ด้านการใช้จ่ายเสพติด ผู้วิจัยพบว่า การเล่นการพนันมีการใช้จ่ายเสพติดเข้าร่วมด้วย เพราะทำให้ไม่ว่าง ซึ่งการพนันบางอย่างอาศัยรายการโทรทัศน์ เช่น มวย ฟุตบอลโลก ที่ออกอากาศช่วงเวลาเด็ก ผู้เล่นจะต้องเล่นและดูการกีฬาที่พนันในช่วงเด็กจึงทำให้เกิดการรบกวนการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมไฉว ไสยวรรณ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย "พฤติกรรมการเล่นการพนันของนักศึกษาสถาบันราชภัฏมหาสารคาม" สำหรับพฤติกรรมภายหลังการเล่นการพนันจนหมดตัวและเป็นหนี้ และผลกระทบต่อตัวผู้เล่นเอง เป็นผลทำให้เกิดภาวะต่าง ๆ ตามมา เป็นบ่อเกิดแห่งอาชญากรรมต่าง ๆ ด้วย

ด้านการป้องกันการเล่นการพนัน ผู้วิจัยพบว่า สามารถป้องกันได้ร้อยละ 95.1 โดยแยกเป็น 1 กวดขัน ตรวจตราลงโทษ ร้อยละ 49.80 รองลงมา คุมสื่ออุปกรณ์ ตัดปัจจัย ร้อยละ 23.30 และน้อยสุดคือ การอบรมจิตตภาวนา ร้อยละ 22.00

ซึ่งทางเรือนจำมีอนุศาสนาจารย์ และมีการนิมนต์พระมาเทศนาเป็นประจำอยู่เหมือนกัน การวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ โพนทอง (2535 : บทคัดย่อ) โดยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังตามแผนงานอบรมฟื้นฟูผู้ต้องขังกรมราชทัณฑ์"

จากพฤติกรรมที่ทราบ จากการวิจัยได้ใช้เป็นฐานข้อมูลยืนยันว่า ในเรือนจำยังมีการเล่นการพนัน ซึ่งยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เพราะสถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่แห่งการแก้ไขให้คนกลับตัวเป็นพลเมืองดี แต่กลับมีปัญหาอบายมุขการพนันนี้แอบแฝงอยู่ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานต่ำของสหประชาชาติ เกี่ยวกับการปฏิบัติกับผู้ต้องขัง

ผลจากการประชุมเสวนา เพื่อหารูปแบบการแก้ไขปัญหา และการป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน มีประเด็นที่น่านำมาอภิปราย คือ แนวทางแก้ไขปัญหาลักลอบเล่นการพนัน โดยประยุกต์ใช้เทคนิค AIC ในกลุ่มแกนนำคนในชุมชน (ผู้ต้องขัง) ให้ตระหนักถึงผลพวงของอบายมุขการพนัน โดยหาแนวทางทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการ

หาแนวทาง จากการวิเคราะห์ Swot ใช้แผนที่ความคิด ต้นไม้แห่งปัญหา แต่ละคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดแบบต่อยอด จนได้รูปแบบการแก้ไขปัญหาและหาผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรม และได้จัดทำแผนป้องกันควบคุมเป็นโครงการ 3 โครงการ คือ

1. โครงการจัดกิจกรรม นันทนาการ แก่ผู้ชอบเล่นการพนันในวันหยุดฝึกอบรมจิตตภาวนากรรมฐาน เพื่อลดละเลิกอบายมุข และละลายพฤติกรรมการพนัน
2. โครงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ถึงโทษภัยของการพนันแก่ผู้ต้องขังและญาติ
3. โครงการกวดขัน ตรวจตรา คุมเข้ม

ซึ่งสามารถสอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบของทางเรือนจำ และกรมราชทัณฑ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พยาศศักดิ์ ธาณิรัตน์ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง "สภาพปัญหาการนำหลักจิตตภาวนาในพุทธศาสนาไปใช้ในการอบรมพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง" ซึ่งเรือนจำก็มีผู้ชำนาญในด้านนี้คือ อนุศาสนาจารย์ ซึ่งติดต่อประสานงานกับพระภิกษุที่มีชื่อเสียงในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีรัตน์ นาคเทียม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "ผลของการฝึกสมาธิมีผลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง" และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญช่วย มูลสาร (2548 : บทคัดย่อ) ที่ประยุกต์ใช้เทคนิค AIC เกี่ยวกับการป้องกันไข้เลือดออกของตำบลหนองผักหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งจากการสื่อสาร สังเกตพบว่า ผู้เล่นการพนันน้อยลง นับได้ว่าเป็นกระบวนการประเมินชุมชน แบบมีส่วนร่วมทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจปัญหาของชุมชน และยอมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ชี้แจงให้เห็นขบวนการสร้างชุมชนให้มีส่วนร่วม จะต้องคำนึงถึงการจูงใจของผู้มีส่วนได้เสียให้เข้ามามีส่วนร่วมให้ได้ โดยต้องให้ตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของทุก ๆ คน และหน่วยงานภาครัฐ

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมราชทัณฑ์

1. กรมราชทัณฑ์ ควรนำผลการวิจัยการศึกษาพฤติกรรม การเล่นการพนัน และหาแนวทางแก้ไขป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน และเทคนิค AIC ไปปรับใช้กับเรือนจำอื่น
2. กรมราชทัณฑ์ ควรกำชับสั่งการให้ผู้บริหารเรือนจำดำเนินการตามรูปแบบของโครงการที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง
3. กรมราชทัณฑ์ ควรกำหนดหลักเกณฑ์รางวัลนำจับให้ชัดเจนสำหรับผู้ให้เบาะแส นำจับการพนันจากของกลาง
4. กรมราชทัณฑ์ ควรพิจารณาถึงการย้ายผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมการเล่นการพนันที่ทางเรือนจำขออนุญาตกรมย้าย เป็นกรณีพิเศษเร่งด่วน

5. กรมราชทัณฑ์ ควรสั่งการเพิ่มโปรแกรมอบรมพัฒนาทางจิตใจ สำหรับผู้มีพฤติกรรมการณ์โดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารเรือนจำ

1. ผู้บริหารเรือนจำ ควรดำเนินโครงการกิจกรรมการป้องกันการลักลอบเล่นการพนันที่ได้จากการศึกษาวิจัย และการใช้เทคนิค AIC ไปดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารเรือนจำ ควรให้ความสนใจต่อการเล่นการพนันในเรือนจำ และมีการกระตุ้นกลุ่มแกนนำอยู่เรื่อย ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเฉื่อยชา
3. ผู้บริหารควรเสนอกรมราชทัณฑ์ให้มีการกำหนดรางวัลนำจับดังเช่น กฎหมายภายนอกเรือนจำ
4. ผู้บริหารควรจัดโปรแกรมอบรมจิตตภาวนา สำหรับนักการพนันโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเล่นการพนัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคคลในหน่วยงานอื่น ที่คล้ายคลึงกัน กับเรือนจำ เช่น สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ค่ายทหาร ที่มีบุคคลลักลอบเล่นการพนัน เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการป้องกันการลักลอบเล่นการพนัน
2. ควรทำการศึกษาวิจัย พฤติกรรมการเล่นการพนันและแนวทางการแก้ไขป้องกันการเล่นการพนัน ในขั้นที่ 2 และ 3 คือ การนำแผนปฏิบัติการที่ได้จากการวิจัยไปปฏิบัติและขั้นประเมินผล รวมทั้งการรับผลพลอยได้ร่วมกัน
3. ควรทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมอธิบายมูขอย่างอื่นของผู้ต้องขัง เช่น พฤติกรรมใช้ยาแก้ไอเกินขนาดที่ทำให้เกิดความมึนเมา